

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

GRUNOPOST

Verenigingsblad van de
***Philatelisten Vereniging
Groningen***

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen

54e jaargang - nr 1 – jan/feb. 2019

SAFE SAFE DUAL Nodorland

Nederland compleet teksten 2108 t/m 21104 - 1852-heden (excl. AM, WV, ZD & UB) in 4 blauwe "Vekama" 14-rings banden met GOUDEN WAPENOPDRUK

Bestelnr. 21001040 met 4 bijpassende cassettes 784

SAFE Signoscope

De optisch-elektrische watermerkzoeker

testapparaat

Signoscope 11

Transformator

Stofkap

Signoscope 12

Transformator

Batterijen (per stuk)

Bestelnr. 9886

Bestelnr. 9887

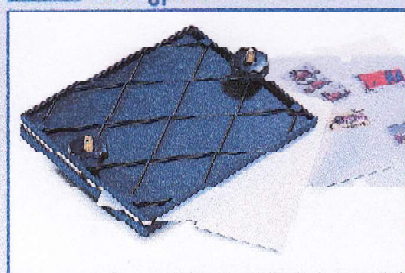
Bestelnr. 9881

Bestelnr. 9875

Bestelnr. 0876

Bestelnr. 9878

SAFE Droogpers

Vervaardigd met versterkt glasvezel. Inclusief 20 droogbladen en 6 foliobladen.

Droogpers
Droogbladen (20st.)
Folliobladen (20st.)

Bestelnr. 1040

Bestelnr. 1042

Bestelnr. 1044

SAFE PERFOtronic

De **PERFOtronic** laat de juiste tandingwaarde zien

PERFOtronic

Inclusief bijbehorende ingebouwde adapter

Bestelnr. 9850

N.B.: Prijslijst op aanvraag.

Heeft één van deze artikelen uw interesse gewekt?

Deze zijn bij ons in de winkel te bezichtigen.

Emmastraat 5 · 9722 EW Groningen

SAFE Importeur:

SAFE Nederland / Van Maastricht Coins & Stamps Rotterdam

Duterdorlvut 02-04 - 3011 HJ Rotterdam

Tel · 010 - 414 30 77 e-mail · m.maastrigt@wvs.nl

www.safe-nederland.nl

GRUNOPOST

Verenigingsblad van de Philatelisten Vereniging Groningen

Redactie : J.P.A. Tolsma, G.D. v. d. Molen, D.R. v.d. Heide

Opmaak: G.D. v. d. Molen

VERSCHIJNT VIJF MAAL PER JAAR

CENTRUM PHILATELISTEN VERENIGING GRONINGEN

Emmastraat 5, 9722 EW Groningen

Tel. 050 - 525 96 10

Geopend elke woensdag van 10.00 - 16.00 uur

en op zaterdag van 10.00 -12.30 uur

Website: www.philatelist.nl

ISSN: 2211-0925

Contributie: Phil. Ver. Groningen, afd. contributie,
rekening nr.: **NL98INGB0004491102**

Ledenadministratie: J.B. Steur, J. Ellenbergerstraat 14,
9746 AJ Groningen, tel. 050 - 5772457

54^e jaargang - nr 1 - oplage 360 – januari/februari 2019

Inhoudsopgave:

- blz. 4: Agenda ledenavond 28 januari 2019
- blz. 5: Agenda ledenavond 25 februari 2019
- blz. 6: Van de voorzitter
- blz. 8: Feestelijke ledenavond op 17 december 2018
- blz.11: Deh Sedang, een avontuurlijk koninkrijk
- blz.14: Chefoo, een belangrijke havenstad in het oosten van China
- blz.20: James Cook, ontdekkingsreiziger en cartograaf
- blz.27: Activiteiten in de regio
- blz.27: Advertentie POST NL
- blz.28: Advertentie Rietdijk veilingen
- blz.29: Data van de ledenavonden en veilingen in 2019
- blz.29: Adviescommissie voor liquidatie postzegelbezit
- blz.30: Aankondiging beurs Roden op 16 februari 2019

De ledenavond van januari zal worden gehouden op MAANDAG 28 januari 2019 in het gebouw van de BSV Selwerd aan de Elzenlaan 72 te Groningen. De vergadering begint om 20.00 uur. Van 19.00 tot 20.00 uur is er gelegenheid om te ruilen en kunt u de kavel van de kleine veiling inkijken.

AGENDA

1. Opening
2. Notulen van de ledenavond van 17 december 2018
3. Ingekomen stukken
4. Mededelingen
5. Aanmelding nieuwe leden
6. Filatelistische nieuwtjes
7. Veiling
8. Pauze
9. Lezing door Ernst Flentge over "De post op de Oost"
10. Rondvraag
11. Verloting
12. Sluiting

Toelichting op de lezing:

In november j.l. liet Gert Holstege ons meegenieten met zijn verhaal over de ontwikkelingen van de trein- en vooral de luchtpost voor de PTT en Nederland.

In de lezing van januari zal ik ingaan op de verdere ontwikkelingen van de luchtpost van Nederland.

De eerste luchtschepen en vliegtuigen werden tijdens de Eerste Wereldoorlog vooral gebruikt voor verkenningsdoeleinden om foto's te maken en dan later de doelen te bombarderen. De ontwikkelingen van vliegtuigen ging zeer snel. Er kwamen krachtiger motoren en rompen van metaal. Hout en zeildoek was verleden tijd. Het bereik van de vliegtuigen werd ook groter en de snelheid nam toe. De behoefte aan snellere verbindingen met ons Indië werd ook groter. Na de eerste postvluchten en proefvluchten werden de postverbindingen mateloos populair. Dat uitte zich in allerlei enveloppen en stempels. Voor filatelisten zeer verzamelwaardig. De posttarieven vlogen ook naar beneden. De minder gefortuneerde burgers konden nu ook regelmatig corresponderen met hun familie in de Oost. De KLM en de PTT voeren er wel bij.

Ernst Flentge

De ledenavond van februari zal worden gehouden op MAANDAG 25 februari 2019 in het gebouw van de BSV Selwerd aan de Elzenlaan 72 te Groningen. De vergadering begint om 20.00 uur. Van 19.00 tot 20.00 uur is er gelegenheid om te ruilen en kunt u de kavel van de kleine veiling inkijken.

AGENDA

1. Opening
2. Notulen van de ledenavond van 28 januari 2019
3. Ingekomen stukken
4. Mededelingen
5. Aanmelding nieuwe leden
6. Filatelistische nieuwtjes
7. Veiling
8. Pauze
9. Lezing door Ernst Flentge over de vluchtelingen in WO I
10. Rondvraag
11. Verloting
12. Sluiting

We zagen al in de eerdere lezingen dat er ruim 1.000.000 Belgen en andere buitenlanders tijdens de Eerste Wereldoorlog vluchtten naar Nederland. Hieronder bevonden zich ook militairen. Nederland was neutraal en de onze aangrenzende landen waren in een oorlogsconflict geraakt. Zodra de militairen uit een oorlogvoerende natie in ons land aan kwamen werden zij ontwapend en geïnterneerd volgens de overeenkomst van de 2^e Vredesconferentie van Den Haag uit 1907. Militairen uit oorlogvoerende landen onderling worden in krijgsgevangenkampen geplaatst.

Burgers gevlucht uit een oorlogvoerend land worden beschouwd als gasten en worden geholpen door particulier initiatief.

Allemaal mooie regels, maar nu de praktijk. Waar laat je al die mensen. Bij tienduizenden per dag kwamen ze de grens over.

1^e Zorg dat ze weg gaan bij die grens. Plaats ze bij voorkeur aan de andere kant van Nederland, want anders stimuleer je ze te ontvluchten.

2^e verspreid ze over Nederland i.v.m. de logistiek van aanvoer van voedsel, kleding en vooral huisvesting.

Onze eigen militairen waren onder de wapenen geroepen en lagen langs de grens met België en Duitsland. Daarnaast werden onze kust en vooral de havens versterkt. Men was vooral bang voor aanvallen vanuit zee. In centraal en noord Nederland stonden daardoor de kazernes vrijwel leeg. Hier konden dus mooi de “geïnterneerden” gehuisvest worden. Daardoor kwamen de

Belgen vooral terecht in Harderwijk, Amersfoort en het Gaasterland. De Engelsen in Leeuwarden (tijdelijk) en in Groningen. De Duitsers in Bergen. De officieren werden niet in de kampen maar vaak bij particulieren of in hotels gehuisvest. En ze moesten allemaal bewaakt worden.

De lezing geeft een beeld van de correspondentie die de geïnterneerden voerden met hun thuisfront of met familie elders. Om de tijd te doden besteedden ze ook veel tijd aan de filatelie en zochten overal bronnen om aan zegels te komen.

Van de voorzitter

Al weer drie jaar geleden vierden we ons 100-jarig bestaan. We deden dat in Roden met een Nationale Tentoonstelling. In 2019 zal er weer een Nationale Tentoonstelling plaatsvinden, nu in Gouda. Als PVG konden we terugkijken op een zeer geslaagd evenement. Over de fraaie opzet en uitvoering van het tentoonstellingsgedeelte, met name de ruime opzet en aankleding, wordt nog steeds gesproken. Ook is het ons duidelijk geworden dat het belangrijk is om je als vereniging te profileren en mee te praten in nationaal verband. Alle verenigingen in Nederland hebben helaas min of meer te maken met een terugloop van het aantal leden. Er zijn zelfs verenigingen opgeheven. Gebrek aan bestuurs-leden en saaie bijeenkomsten liggen vaak hieraan ten grondslag.

Wij hebben gelukkig ons eigen pand (ons centrum). Dit maakt veel mogelijk voor onze hobby. De ruilmogelijkheden op de woensdag en zaterdag zijn uniek. Er wordt veel gebruik van gemaakt om een verzameling van motief, land of stempel uit te breiden. Zeker het moderne materiaal is schaars. Er is veel vraag naar. Want de communicatie per brief neemt af en is overgenomen door de email en whatsapp. En zakelijke post wordt ook al niet gefrankeerd met zegels. Kregen we nog wel eens veel materiaal van postkamers, dan kunnen we nu zeggen dat we vrijwel niets meer krijgen. En dat komt zeker door de AVG (Privacy regeling.) Je zou toch eens die afzenders kunnen zien....

Dus is zoeken naar modern materiaal erg gewild. Nu nog een ledenaanwas zien te krijgen.

Wat ik me wel afvraag is of ik door die AVG-regeling nog moderne post op een tentoonstelling mag laten zien waar je de geadresseerde of de afzender kunt lezen?

Tijdens een overleg met PostNL werd door hen gezegd dat de jaarlijkse uitgaven worden verminderd en dat de kosten lager gaan worden. Velletjes van 10 naar 6 stuks en het streven is jaarlijks voor niet meer dan 100 euro uit te geven. We wachten af.

Het tarief gaat echter wel weer met 4 cent omhoog per 1 januari. In het tabelletje ziet u de kostenstijging van de laatste jaren. Dat bedroeg 40 % stijging. Oh ja, wist u dat u een decemberzegel van € 0,78 mag gebruiken voor post tot 50 gram?

jaar	0-20 gram	20-50 gram
Jan 2012	0.46	0.92
Okt 2012	0.50	1.00
Jan 2013	0.54	1.08
Aug 2013	0.60	1.20
Jan 2014	0.64	1.28
Jan 2015	0.69	1.38
Jan 2016	0.73	1.46
Jan 2017	0.78	1.56
Jan 2018	0.83	1,66
Jan 2019	0,87	1,74

Om de exploitatielasten van onze vereniging te drukken hebben we vorig jaar al zonnepanelen op ons platte dak laten leggen. Zo krijgen we meer rendement van ons geld dan op een spaarrekening.

Laten we hopen dat 2019 weer een zonnig en gezond jaar wordt voor u en ons als vereniging.

Ernst Flentge

Feestelijke ledenavond op 17 december 2018

Voorzitter Flentge is verheugd dat hij op deze feestelijke ledenavond een volle zaal welkom mag heten, met name de aanwezige jubilarissen en die daarvoor vanavond in het zonnetje gezet zullen worden. Van de leden die al 40 jaar lid zijn zijn alleen mevrouw Mulder-Ten Boer en de heer Koenes aanwezig. Van de jubilarissen die al 25 jaar lid zijn is alleen de heer Buring aanwezig.

*Voorzitter Ernst Flentge met de heer Harri Koenes,
mevrouw Truus Mulder-Ten boer en de heer Bé Buring.*

De overige jubilarissen zijn, al dan niet met kennisgeving, afwezig.

De jubilarissen worden door Ernst Flentge met een passend woord bedankt voor hun uithoudingsvermogen om trouw te blijven aan de vereniging. Hij heeft voor ieder een attentie.

De kerstverloting is traditiegetrouw weer in trek. In tegenstelling tot voorgaande jaren worden deze keer niet alle 1250 loten verkocht. De gelukkige winnaars van de hoofdprijzen zijn deze keer: de heer A. Hoeksma, (1e prijs), de heer G. Pops (2e prijs) en de heer H.G. Koenes (3e prijs). In een geanimeerde sfeer kunnen ook veel andere leden aan de tafel prijzen afhalen die op een door hen gekocht lot zijn gevallen.

Ate Hoeksma, winnaar van de eerste prijs

Geert Pops won de tweede prijs

De derde prijs was voor Harri Koenes

Aan het eind van de vergadering wenst Ernst Flentge iedereen prettige feestdagen, een goede jaarwisseling en een gezond 2019.

Deh Sedang, een avontuurlijk koninkrijk

Snuffeldozen vormen een onuitputtelijke bron van vermaak. Natuurlijk bestaat 95% van het materiaal uit zegels die niet of nauwelijks interessant zijn maar er duiken altijd een paar zegeltjes op die de moeite waard zijn. Meestal niet in financiële zin maar in de zin van bijzonder of curieus.

Een van onze leden trof in zo'n doos een paar zegels aan met de voor hem onbekende naam Deh Sedang.

Enkele zegels van Deh Sedang

Ontwerp van een zegel met de naam van de koning, daarnaast de vlag van het koninkrijk

Gelukkig beschikken we tegenwoordig over internet. Dus na enig googelen kwam er een merkwaardig verhaal te voorschijn.

Deh Sedang is het koninkrijk Sedang, een kortstondig rijkje dat in de tweede helft van de 19e eeuw werd opgericht door een Franse avonturier, Charles-Marie David de Mayréna in een gebied dat we nu als Vietnam kennen. Toen heette het nog Frans Indo-China.

Mayréna was, zoals zoveel Europese jongelui naar de Franse koloniën vertrokken met het idee daar fortuin te maken. Hij kwam in dienst van de overheid maar was weinig succesvol als ambtenaar. Toen de verwachte rijkdom uitbleef besloot hij zichzelf wat te helpen door corruptie te plegen en hier en daar wat te verduisteren.

Charles-Marie David de Mayréna

Natuurlijk bleef dat niet onopgemerkt en hij werd dan ook als overheidsfunctionaris ontslagen.

Kennelijk had hij toch zoveel “verdiend” dat hij in 1888 een plantage kon kopen in een omstreken gebied dicht bij de grens met Siam. Toen de koning van Siam deze gebieden begon te claimen werd de koloniale bewindvoerder zenuwachtig maar Mayréna overtuigde hem er van dat hij verdragen met de inlandse stammen kon sluiten om hun steun aan de Fransen te geven. Daartoe trok hij met een expeditie, financieel gesteund door de overheid, het binnenland in om dit te realiseren.

Toen hij echter de stamhoofden ontmoette, bracht hij een heel andere boodschap. Hij overtuigde hen er van om onder zijn bewind een lokaal koninkrijk te stichten. Zijn rechtvaardiging daarvoor was dat de betrokken stammen geen onderdanen of vazallen waren van de keizer van Annam (het huidige Vietnam) en daarom recht hadden op een eigen onafhankelijke staat. Hij noemde het

koninkrijk Sedang en de stammen Bahnar, Rengao en Sedang vormden de bevolking van dit rijk. Mayréna werd door de stamhoofden gekozen tot koning. Hij vestigde zijn hoofdstad in Ko Gung en verschaftte zichzelf op 3 juni 1888 de titel *Marie de Eerste, koning van Sedang*.

Maar in plaats van te gaan regeren, deed hij zijn land vrijwel direct in de uitverkoop. Hij bood zijn koninkrijk aan aan de Franse Derde Republiek in ruil voor een monopolie op de handelsrechten. Om de Fransen een beetje op te jagen schermde hij met de belangstelling van Pruisen voor zijn koninkrijk. Maar de Fransen haptten niet toe en bleven ongeïnteresseerd. Daarna benaderde Mayréna de Britten in Hong Kong maar ook daar had men geen belangstelling voor dit mini-koninkrijkje. Tenslotte reisde hij naar België waar hij in 1889 een financier vond, Somsy, die hem wapens en geld gaf in ruil voor de mijnrechten van het koninkrijk Sedang. Maar intussen was de faam van koning Marie de Eerste in Europa bekend geworden met voor hem vervelende gevolgen. Toen Mayréna terug wilde keren naar Sedang werd hij door de Franse marine tegengehouden. Die had nl. alle Vietnamese havens geblokkeerd waarop hij uitweek naar Singapore. Maar ook de Engelsen kenden zijn dubieuze status en namen zijn wapens als smokkelwaar in beslag.

De slechte naam van Mayréna had hij trouwens aan zijn eigen gedrag te danken. Tijdens zijn reizen naar Europa strooide hij met adellijke titels, ridderordes, onderscheidingen en ere-medailles voor zijn (mogelijke) aanhangers. Ook de uitgifte van een serie postzegels moest de status van zijn koninkrijk ondersteunen.

Maar aan dit soort dromen komt meestal snel een einde, zo ook bij Mayréna. Hij bekeerde zich eerst nog tot de islam waardoor hij met verschillende lokale vrouwen kon trouwen, een leuke bijkomstigheid voor koning Marie de Eerste. Maar daar heeft hij weinig plezier aan beleefd want hij stierf onder mysterieuze omstandigheden op 11 november 1890 in Tioman in Malakka. Verschillende rapporten beweren allemaal iets anders: hij zou vergiftigd zijn, een slangenbeet hebben opgelopen of gesneuveld zijn in een duel.

Het koninkrijk Sedang overleefde de dood van zijn koning niet en werd weer gewoon een deel van Indo-China. Het is wel een van de vele mooie verhalen uit de koloniale tijd in de 19e eeuw toen allerlei avonturiers en ander gespuis hun heil zochten in verre streken met het ideaal er rijkdom en macht te verwerven. Het is niet velen gelukt.

John Tolsma

Lit. Wikipedia – Kingdom of Sedang

Chefoo, een belangrijke havenstad in het oosten van China

Tijdens het uitzoeken van filatelistisch materiaal dat binnenkomt bij de afdeling Service zaten onlangs ook een aantal zegels van Chefoo. Dan komt natuurlijk direct de vraag: Chefoo, waar ligt dat en hoe kom je aan postzegels van deze stad? In de Michel-catalogi kom je de naam niet tegen. Maar wel via internet. En dan wordt er heel veel duidelijk.

Tegenwoordig heet de stad Yantai, terwijl het vroeger bekend stond onder de naam Chefoo of Chin-fou. Yantai ligt aan de Gele Zee op het schiereiland Shandong ten zuiden van de Bohaizee en tegenover de zuidelijkste punt van Korea. De naam Shandong is tevens de provincienaam van het gebied. Het is de grootste vissershaven van de provincie en tevens een belangrijk economisch centrum. Dat blijkt ook wel uit het feit dat er zeker 100.000 buitenlandse zakenlieden in deze provincie wonen. In de provincie Shanong wonen ruim zeven miljoen mensen.

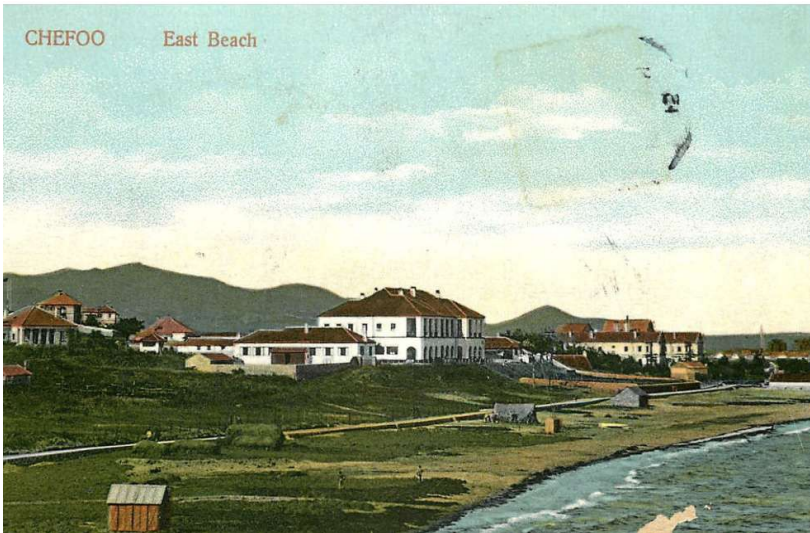

Kaart van Oost-Azië met Yantai (in rood aangegeven)

De naam Yantai is afgeleid van de naam van de wachttorens die omstreeks 1398 werden gebouwd om als uitkijkposten te dienen en bij aanvallen van Japanse piraten op tijd alarm te kunnen slaan.

Hoewel men het misschien niet direct zou verwachten, in China wordt ook veel wijn geproduceerd. Ongeveer 40 % van de wijnbouw vindt plaats in Yantai. De wijnen uit deze omgeving worden al sinds de Qing-dynastie aangeduid

met de naam *Chefoo*. Op dit moment is de *Changyu Winery*, opgericht in 1892 door Zhang Bishi, de grootste producent van wijnen in Azië. Daarnaast is de streek ook bekend door de boomgaarden waar veel kersen, appels, peren en perziken worden geoogst.

Twee maal Chefoo op een kaart

In de zee voor de kust van Yantai komen veel vissoorten voor waardoor de stad zich tevens heeft ontwikkeld tot een belangrijke vissershaven.

Ook niet onvermeld mag blijven de enorme rijkdommen aan de minerale hulpbronnen. Het gebied behoort tot de vijf rijkste gebieden van China als het gaat om de winning van goud, magnesium, molybdeen en talk. Ook onder het continentale plat voor de kust is bij onderzoeken een grote voorraad aan aardolie en aardgas geconstateerd. Wanneer deze bronnen zullen worden aangeboord is nu nog niet bekend.

Yantai wordt bezocht door veel toeristen. Onder andere vinden we er het grootste aquarium van Azië.

Yantai wordt over het algemeen gezien als de bakermat van de beroemde Chinese Lu(Shandong)-keuken. Er wordt de lekkerste gestoofde abalone (zeeoor) en zoetzure karper geserveerd.

Filatelie.

Mede dankzij het belang van de stad en de vele zakenlieden die er wonene is er veel filatelistisch materiaal te vinden. Bij navraag bleek dat er meerdere leden van onze vereniging, die proberen van elk gebied dat er is of is geweest, postzegels te verzamelen, ook zegels van dit gebied in bezit hebben.

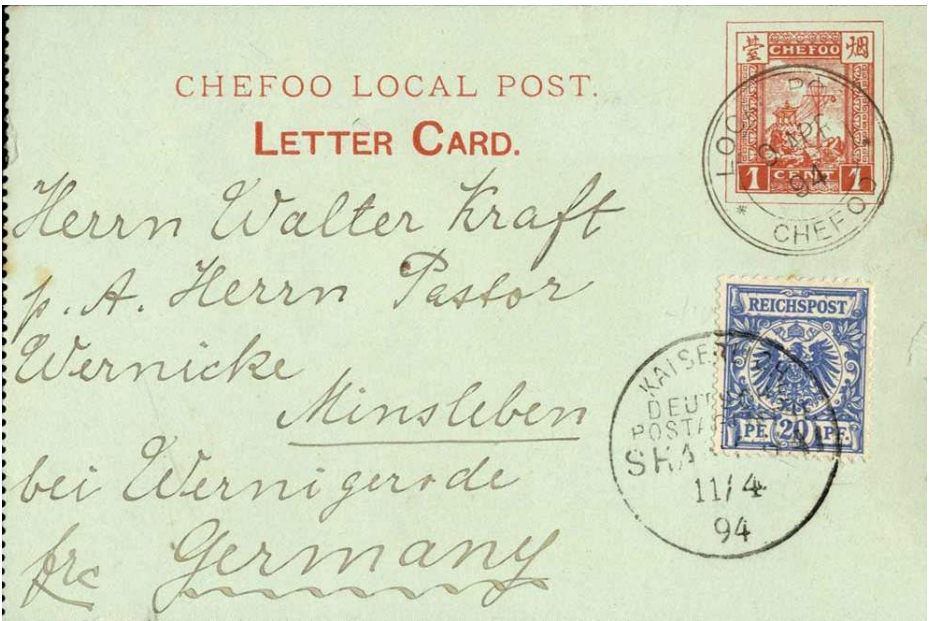

Enkele zegels van Chefoo

CHEFOO LOCAL POST
NEWSPAPER WRAPPER

- Hueber & Co
Chefoo

Een aantal gebruikte postwaarden

Gerrit van der Molen
Lit.: Diverse artikelen uit Wikipedia

James Cook, ontdekkingsreiziger en cartograaf

James Cook moet zonder twijfel tot één van de bekendste Engelse ontdekkingsreizigers worden gerekend. Maar hij heeft ook op het gebied van de cartografie veel belangrijk werk verricht. Tijdens zijn reizen in de Pacific heeft hij veel eilanden en kuststroken in kaart gebracht.

Als zoon van een arme boer kreeg Cook op zijn veertiende een baantje bij een kruidenier, maar de zee trok hem meer. Het lukte hem om in dienst te komen bij "Mers. Walker", scheepseigenaren uit Whitby. Hij begon als scheepsjongen op een kolenschip. Maar hij klom snel hogerop en bevoer de Noordzee en de Oostzee.

Toen hij in 1755 op het punt stond om zelf het commando over een schip te krijgen, bedacht hij zich. Hij veranderde van carrière en nam dienst bij de Royal Navy. Tijdens de Zevenjarige Oorlog werd hij naar Canada uitgezonden om daar tegen de Fransen te vechten. Hij kreeg les in navigeren en cartografie waarvoor hij een grote aanleg bleek te hebben. Zijn kaarten van de St. Lawrence stelden generaal James Wolfe in staat in 1759 zijn beroemde verrassingsaanval uit te voeren op de Fields of Abraham nabij Quebec.

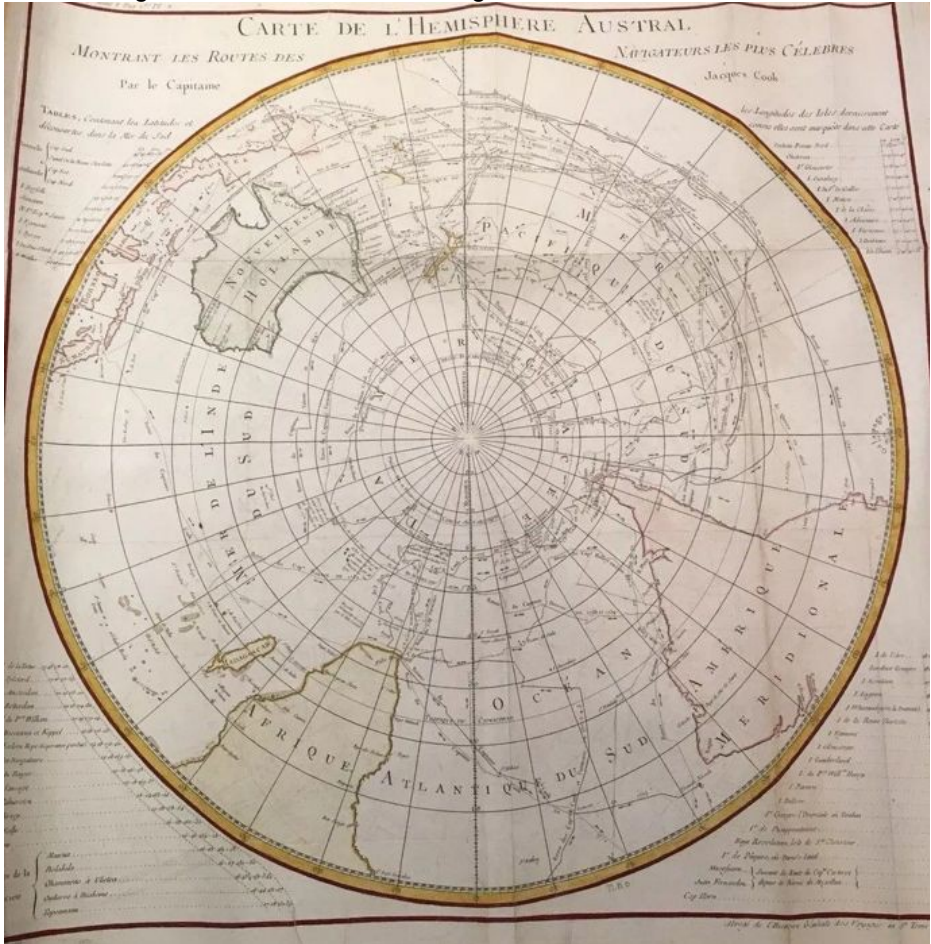

James Cook en de Discovery

Het jaar daarop stak hij opnieuw de oceaan over, dit keer met de opdracht de kusten van Newfoundland in kaart te brengen. Hier was hij tot 1767 mee bezig, 's zomers in Newfoundland en 's winters thuis in Engeland. In 1766 gebruikte hij de waarnemingen van een zonsverduistering om de lengtegraad van Newfoundland vast te stellen.

In 1766-1767 werden in Engeland plannen gemaakt voor een wetenschappelijke expeditie naar de Grote Oceaan met een tweeledig doel. Allereerst wilde Cook de Venusovergang onderzoeken die zou plaatsvinden op 3 juni 1769. Dit is een verschijnsel waarbij vanaf de aarde gezien de planeet Venus voor de zon langs schuift. Het was de bedoeling deze waar te nemen vanuit diverse, ver uiteen liggende, plaatsen op de aarde. Door deze met elkaar te vergelijken, zou de afstand tussen Aarde en Zon kunnen worden vastgesteld, en daarmee de grootte van ons zonnestelsel. Een waarnemingspost in de Grote Oceaan zou daarbij zeer nuttig zijn. De tweede, geheimere missie, was het

zoeken naar Terra Australis, een continent waarvan gedacht werd dat het in de zuidelijke Grote Oceaan, vanaf Nieuw-Zeeland oostwaarts, te vinden zou zijn. Terwijl Cook druk bezig was met de voorbereidingen voor deze reis keerde Samuel Wallis terug van zijn ontdekkingsreis. Tijdens zijn reis ontdekte hij Tahiti. Dit eiland werd aangewezen als de plaats waar de astronomische waarnemingen zouden moeten worden gedaan.

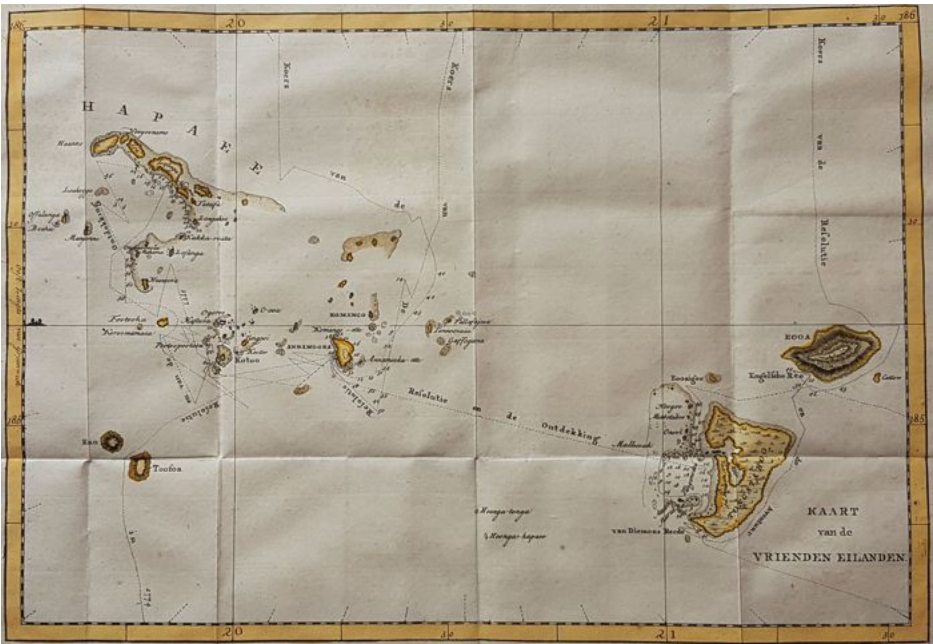
Kaart van Australië en omgeving

De grote vraag van die tijd was: bestaat Terra Australis werkelijk en waar ligt het?

Een sterke pleitbezorger voor het bestaan van Terra Australis en voor het sturen van een expeditie om het te vinden, was Alexander Dalrymple. Hij

hoopte zelf het commando over de expeditie te krijgen, maar de Navy vond dat hij te weinig ervaring op zee had en wilde één van haar eigen mensen als leider. Hiervoor werd Cook gekozen, die voor de gelegenheid tot luitenant werd gepromoveerd. Naast de gebruikelijke bemanning telde de expeditie een flink aantal wetenschappers onder leiding van de natuuronderzoeker Joseph Banks. Ook gingen de astronoom Charles Green, botanici Daniel Solander en Hermann Sporing en tekenaar Alexander Buchan met de expeditie mee. Het schip dat voor de expeditie gebruikt werd was de HMS Endeavour, een omgebouwd kolenschip dat voorheen Earl of Pembroke heette.

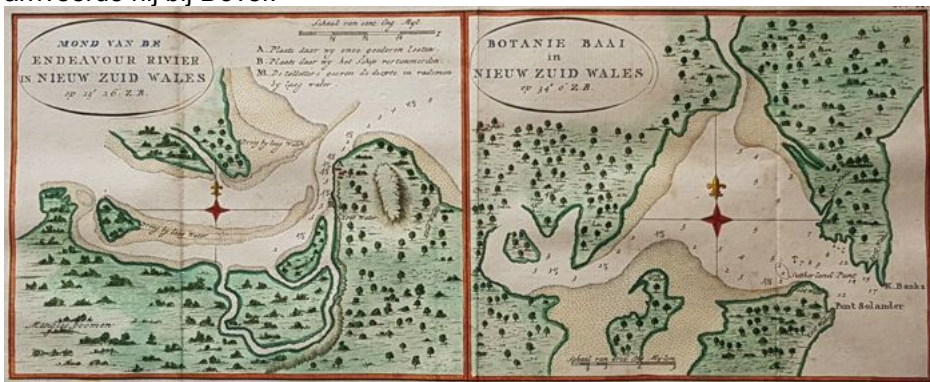
Cook vertrok op 30 juli 1768 uit Deptford, zeilde rond Kaap Hoorn en voer via meerdere eilanden groepen naar Tahiti, waar de Venusovergang succesvol werd waargenomen. Hij bezocht ook een aantal van de omliggende eilanden en noemde de groep de Genootschapseilanden.

Kaart van een gedeelte van de Grote Oceaan

Hierna volgde hij het geheime deel van zijn orders en voer zuidwaarts tot 40° ZB, maar vond geen land. Hij koerste westwaarts totdat hij als eerste Europeaan na Abel Tasman de kust van Nieuw-Zeeland in 1643 bereikte. Het volledig in kaart brengen van de kusten van het Noorder- en Zuidereiland duurde ongeveer een half jaar. Hiermee toonde Cook aan dat Nieuw-Zeeland uit twee eilanden bestond en dat het geen deel uitmaakte van een zuidelijk continent.

Hierna voer hij weer westwaarts. Zijn doel was Tasmanië, maar de wind dwong hem noordelijker en hij bereikte de oostkust van Nieuw-Holland, in Australië, bij Port Hicks. Hij volgde de kust noordwaarts, ontdekte Botany Bay en Port Jackson en noemde het gebied Nieuw-Zuid-Wales. Verder noordwaarts raakte het schip lek toen het op een deel van het Groot Barrièrerif stootte, maar Cook slaagde erin het schip varende te houden en de kust te bereiken waarna het gerepareerd kon worden. Hij stelde vast dat er inderdaad een zeestraat tussen Australië en Nieuw-Guinea liep, de Straat Torres, genoemd naar de ontdekker van deze zeestraat. Cook voer via Batavia en Kaap de Goede Hoop weer terug naar het Verenigd Koninkrijk. Op 12 juli 1771 arriveerde hij bij Dover.

Kaart van het noorden van Australië en Nieuw Zuid Wales

Tijdens zijn eerste reis had Cook al bewezen dat het gebied waar Terra Australis zou moeten liggen veel kleiner was dan gedacht. Desondanks waren Dalrymple en anderen er nog altijd van overtuigd dat het moest bestaan. Cook werd na zijn eerste reis bevorderd tot commander. Zijn tweede reis was erop gericht het continent te vinden of te bewijzen dat het niet bestond. Hij kreeg de opdracht de oceaan op een meer zuidelijke breedtegraad te doorkruisen. Hij kreeg de beschikking over twee schepen, waarbij hij zelf op de Resolution voer en Tobias Furneaux het bevel kreeg over de Adventure. Belangrijke wetenschappers die meevoeren waren nu de natuuronderzoekers Johann Reinhold Forster, zijn zoon Georg Forster, Anders Sparrman en de tekenaar William Hodges. .

Cook vertrok op 13 juli 1772 uit Plymouth en na een bezoek aan Kaapstad voer hij zuidwaarts. Hij was daarbij voor zover bekend de eerste die de Zuidpoolcirkel passeerde en 67°15' zuiderbreedte bereikte. Cook vond geen land, hoewel hij naar nu bekend is, Antarctica zou hebben bereikt als hij nog enkele mijlen verder zuidelijk zou zijn verder gevaren. Hierna ging hij op zoek naar de Kerguelen, een onherbergzame vulkanische archipel in het zuidelijke

deel van de Indische Oceaan. Hierbij verloren de beide schepen elkaar uit het zicht. Met deze mogelijkheid was echter rekening gehouden en nadat Cook de zoektocht onverrichter zake opgaf, voer hij naar Nieuw-Zeeland, waar beide schepen in Queen Charlotte Sound weer herenigd werden. Furneaux ontdekte tijdens deze tocht de Furneauxeilanden.

Gezamenlijk voeren de schepen verder oostwaarts, zonder land te zien, en vervolgens noordwaarts naar Tahiti. Via Tonga keerden ze terug naar Nieuw-Zeeland, waar de schepen in een storm opnieuw het contact verloren. Cook keerde terug naar het rendez-vouspunt in Queen Charlotte Sound en wachtte tevergeefs drie weken op Furneaux. Deze kwam uiteindelijk een week na Cooks vertrek alsnog aan en keerde daarna naar Engeland terug. Cook voer zuidwestwaarts en stak opnieuw de poolcirkel over. Vervolgens voer hij oostwaarts langs de rand van het ijs en bereikte een grootste zuidelijke breedte van $71^{\circ}10'$, wat tot 1841 de zuidelijkste breedte zou blijven die door mensen bereikt was. Cook keerde na anderhalve maand langs het ijs te hebben gevaren terug naar Tahiti; onderweg bezocht hij het Paaseiland en bracht hij de Marquesas in kaart, die sinds Mendaña (1595) voor zover bekend niet meer door Europeanen gezien waren. Na zijn bezoek aan de Genootschapseilanden verkende hij Tonga en de Nieuwe Hebriden. Hij ontdekte Nieuw-Caledonië en bracht het in kaart. Na nog een bezoek aan Queen Charlotte Sound voer hij oostwaarts naar Vuurland.

Begin 1775 onderzocht Cook het zuiden van de Atlantische Oceaan zoals hij eerder in de Indische Oceaan en Grote Oceaan had gedaan. Hij ontdekte Zuid-Georgia en de Zuidelijke Sandwicheilanden, die hij beide voor Engeland claimde. Via opnieuw Kaapstad keerde hij terug naar Engeland en kwam op 29 juli 1775 aan in Plymouth.

Terra Australis was nu definitief van de kaart: Cook had aangetoond dat een eventueel zuidelijk continent slechts tussen het poolijs kon bestaan, niet in de gematigde streken van het zuidelijk halfrond. Wellicht nog opvallender was dat in een tijd dat het niet ongebruikelijk was dat een derde tot de helft van de scheepslieden op een lange expeditie stierf, Cook slechts 4 van de 112 man aan boord van zijn schip verloor, van wie zelfs geen enkele aan scheurbuik. Hij gebruikte zuurkool als doeltreffende bron van vitamine C voor zijn mannen. Cook werd bij terugkeer bevorderd tot kapitein en gekozen als lid van de Royal Society.

In 1776 vertrok Cook voor een derde reis. Dit keer was het doel het noorden van de Grote Oceaan, meer specifiek de westkust van Noord-Amerika. Cook moest onderzoeken naar een mogelijke noordoostelijke doorvaart. De expeditie telde twee schepen, de Resolution onder bevel van Cook en de Discovery onder bevel van Charles Clerke. De Resolution vertrok vanuit Plymouth op 12 juli 1776, de Discovery op 1 augustus. In Kaapstad werden de beide schepen

met elkaar verenigd en richtte men de steven naar het oosten. De Crozet-eilanden en de Kerguelen werden gevonden en in kaart gebracht en via Tasmanië, dat toen nog Van Diemens Land heette, kwam de expeditie in Nieuw-Zeeland aan. Rarotonga, de Cookeilanden en de Australische eilanden werden ontdekt en men bezocht weer Tonga alvorens op Tahiti enkele maanden rust werd genomen.

De waarneming van de Venusovergang

Vanuit Tahiti voer Cook noordwaarts en ontdekte een eiland dat hij Santa Island noemde, nu Kiribati, en een eilandengroep die hij de Sandwicheilanden noemde, maar die tegenwoordig als Hawaï bekend staan. Hij zag overigens bij dit bezoek alleen de twee westelijke eilanden Nihau en Kauai. Bij Heceta Head in Oregon bereikte hij de westkust van Noord-Amerika, het eigenlijke doel van zijn reis. Hij volgde de kust noordwaarts en bracht deze in kaart. Hij bereikte uiteindelijk via de westkust van Alaska de Beringstraat, maar kon op 70°41' NB niet verder varen vanwege het pakijns. Langs de Siberische kust van de Beringstraat keerde Cook weer naar het zuiden en ontdekte daarbij St. Lawrence Island. Hij keerde daarna weer terug naar Hawaï.

Het conflict met de eilandbewoners waarbij Cook sneuvelt en het monument ter nagedachtenis aan Cook

Dit keer was Maui het eerste eiland dat Cook in zicht kreeg en dit eiland, evenals de andere eilanden van de archipel, werd in kaart gebracht. De bewoners waren aanvankelijk zeer vriendelijk en zagen Cook aan voor Lono, de god van de voorspoed. Toen hij echter wilde vertrekken, maar daarna

wegens slecht weer terugkeerde naar het eiland Hawaï, verslechterden de relaties. Het aantal incidenten, waarbij soms met wapens bedreigd werd, groeide. Toen een boot door de eilandbewoners gestolen was, wilde Cook aan land gaan om een gijzelaar te nemen om zo de boot terug te krijgen. Van beide kanten was de situatie dreigend en één van de Britten schoot een Hawaïaan neer. Hierop kwam het tot een handgemeen, waarin Cook en vier van zijn mannen omkwamen. De plaats bij de Kealakekua Bay waar dit gebeurde heet nu Captain Cook.

Clerke nam het commando van de expeditie over en deed een nieuwe poging door de Beringstraat te varen die evenmin lukte. Hij overleed aan tuberculose en het was uiteindelijk John Gore, die het commando voerde toen de schepen in oktober 1780 terugkeerden naar het vaderland.

James Cook was een bevlogen ontdekkingsreiziger en cartograaf die door zijn drie ontdekkingsreizen en het in kaart brengen van vele eilanden(groepen) in de Stille Oceaan veel heeft betekend voor de scheepvaart en handel van de Europese landen.

Gerrit van der Molen

Lit.: diverse artikelen van Wikipedia
beroemde ontdekkingsreizigers

Activiteiten in de regio

19 jan. 10.00 – 15.00 u	Appingedam , ASWA gebouw, Burg. Klauckelaan 16. 0596-624394
26 jan. 09.30 – 16.00 u	Winschoten , Speeltuigebouw Bovenburen, Tromplaan
26 jan. 10.30 – 16.00 u	Oosterwolde , De Miente, Snellinherdijk 39
2 febr. 09.30 – 15.00 u	Sappemeer , De Tibbe, K. de Haanstraat 73
16 febr. 10.00 – 16.00 u	Roden , Sporthal de Hullen, Ceintuurbaan Z. 6 Postzegelmanifestatie Noord
2 maart 09.30 – 15.00 u	Drachten , De Utwyk, Oude Ambacht 116
9 maart 09.30 – 15.00 u	Winschoten , Speeltuigebouw Bovenburen, Tromplaan
16 mrt. 10.00 – 15.00 u	Appingedam , ASWA gebouw, Burg. Klauckelaan 16. 0596-624394
16 mrt. 09.30 – 14.30 u	Heerenveen , Dorpshuis Rottum, Binnendijk 22

Postzegels verzamelen
een hobby
voor alle leeftijden

Rietdijk

A° 1919

Postzegel- en Muntveilingen

- Een betrouwbare taxatie van uw verzameling?
- Een hoge opbrengst via een internationale veiling?
- Een gedegen en correcte afwikkeling van uw levenswerk?

Laat **Rietdijk** uw partner zijn!

In **april** en **november** telkens een grote postzegelveiling en in **juni** en **december** telkens een grote muntenveiling.

Wij zijn doorlopend op zoek naar **postzegels** en **munten**!

Voor **grote** inzendingen komen wij graag naar u toe!

Bel: **070-364 79 57**

of mail: **info@rietdijkveilingen.nl**

Adres Noordeinde 41 (schuin t.o. paleis)

2514 GC 's-Gravenhage

Telefoon **070-364 79 57** (postzegelveiling)

070-364 78 31 (muntenveiling)

Fax 070-363 28 93

Internet www.rietdijkveilingen.nl

E-mail info@rietdijkveilingen.nl

Data van de ledenavonden en veilingen in 2019

De ledenavonden van de vereniging in 2019 zijn vastgesteld op:
28 januari, 25 februari, 25 maart, 29 april, 27 mei, 23 september, 28 oktober,
25 november en 16 december.

Deze avonden zijn vastgelegd bij de BSV Selwerd aan de Elzenlaan 72 zodat we niet weer voor de verrassing kunnen komen te staan dat de zaal bezet is.

Op zaterdag 2 februari wordt een veiling gehouden waar alleen albums, stockboeken en dozen onder de hamer zullen komen. Op zaterdag 13 april wordt een veiling gehouden met alleen losse nummers. Op zaterdag 28 september zal weer een veiling worden gehouden waar weer de albums, stockboeken en dozen zullen worden geveild. Op zaterdag 21 december wordt een veiling gehouden met alleen losse nummers.

De veilingen worden alle gehouden in het centrum, Emmastraat 5 te Groningen

Het bestuur

Adviescommissie voor liquidatie van postzegelbezit

Deze commissie is ingesteld om de nabestaanden van onze leden belangeloos te adviseren bij de evt. verkoop van een verzameling na het overlijden van de eigenaar. Omdat vaak onduidelijk is tot wie u zich in een dergelijk geval moet richten, adviseert het bestuur u in de verzameling een briefje te leggen waarop naam en adres van één van de leden van deze commissie is vermeld:

E.W. Flentge, Oude Hoflaan 11, 9751 BK Haren,

tel. 050 - 534 91 31,

A. Weening, Jadestraat 78, 9743 HH Groningen,

tel. 050-3182771.

H. R. Reus, J.Wilsstraat 32, 9731 MS Groningen,

tel. 050-5411740

De erven weten dan tot wie zij zich om hulp kunnen wenden.

POSTZEGELMANIFESTATIE NOORD 2019

Zaterdag 16 februari 2019

RODEN Sportcentrum De Hullen
Ceintuurbaan Zuid 6, 9301 HX

10 – 16 uur (kaartverkoop vanaf 9.30 u) Entree 4,00

Grote Internationale Filateliebeurs

Speciale Ansichtkaart met Beursstempel "Museum Kinderwereld" bij de verkoopstand van de Duitse Post

Aanwezig standhouders munten, papiergeld en Ansichtkaarten

Gratis parkeren, catering in de zaal en volop zitgelegenheid !

Organisatie WB Evenementen i.s.m

Filatelistenvereniging

Roden • Leek
en omstreken

POSTZEGELVEILING 'LEOPARDI'

Postbus 176
7440 AD NIJVERDAL
Kantooradres:
Rijssensestraat 203B
7441 AD NIJVERDAL
TELEFOON: 0548-855855
E-MAIL: info@leopardi.nl

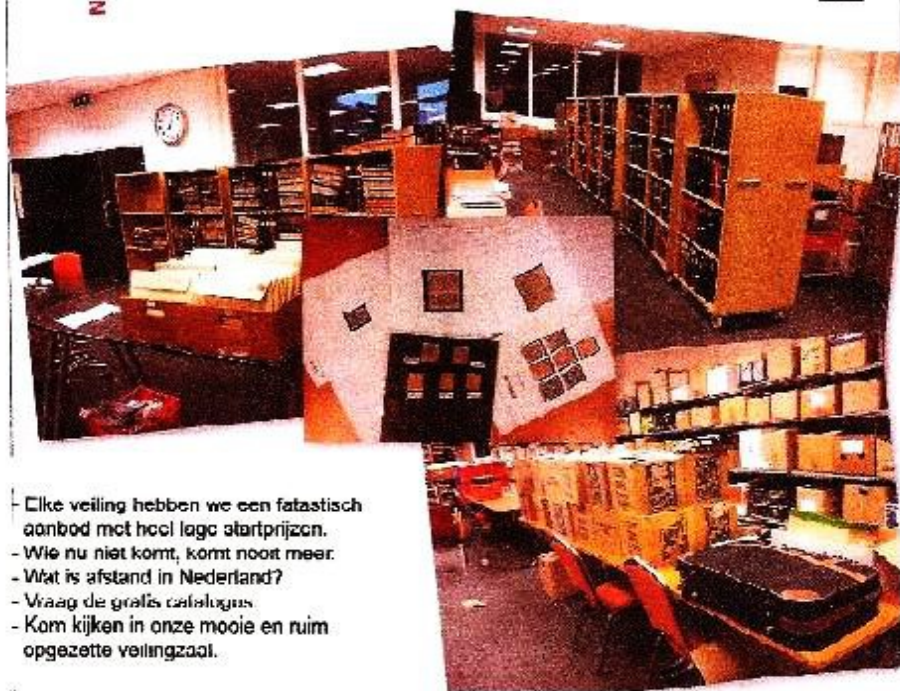
Elke twee maanden een grote veiling
in onze EIGEN VEILINGZAAL
Rijssensestraat 203B te Nijverdal

Nu ook op internet: www.leopardi.nl

- **KIJKDAGEN:** Maandag tot en met vrijdag van 10.00 tot 16.00 uur.
Zaterdag van 08.30 tot 12.30 uur.
- **VEILING:** Zaterdag van 11.00 tot 12.30 de z.g. "kleine kavels"
en vanaf 13.30 uur de verzamelingen, partijen en dozen.
- Vraag de **GRATIS CATALOGUS!**

Tevens renteloze voorschotten op grotere collecties.

W.V. Leopardi, filatelisch makelaar en beëdigd taxateur.

- Elke veiling hebben we een fantastisch aanbod met heel lage startprijzen.
- Wie nu niet komt, komt nooit meer.
- Wat is afstand in Nederland?
- Vraag de gratis catalogus.
- Kom kijken in onze mooie en ruim opgezette veilingzaal.

CORINPHILA VEILINGEN

PARTNER IN THE GLOBAL PHILATELIC NETWORK

Voorfilatelie

Postzegels

Poststukken

Prentbriefkaarten

Munten/penningen

Waardepapieren

UW VERZAMELING IN VERTROUWDE HANDEN
BEL OF E-MAIL ONS VOOR EEN VRIJBLIJVENDE TAXATIE OF ADVIES

Mortelmolen 3 · 1185 XV Amstelveen
Tel. 020 - 624 97 40 · info@corinphila.nl

WWW.CORINPHILA.NL